

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Силабус з навчальної дисципліни
«Безпека життєдіяльності»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра медицини катастроф та військової медицини, вул. Піроговська, 2.
Викладач (-і)	Завідувач кафедри, к.мед.н., доцент Володимир МАЙДАНЮК, завуч кафедри, к.мед.н., доцент Павло БРЯНЦЕВ, доцент, к.мед.н., Олександр ПАНЧЕНКО, доцент, д.мед.н. Любов ПЕТРУК, доцент к.мед.н., Андрій КОЛОТВИН, асистент Петро ЛАВРЕНЮК, асистент Олександр ТРЕТЬЯК.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: 048-7227259; 067-950-33-27 Завідувач кафедри Володимир МАЙДАНЮК volodymyr.majdanyuk@onmedu.edu.ua 067 77 42 555 Завуч кафедри Павло БРЯНЦЕВ vkafod@ukr.net Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн- консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – безпека життєдіяльності (здоров'я та життя людини, захист від небезпек техногенного, антропогенного і природного походження, створення комфортних умов для життєдіяльності).

Мета дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти знань, формування елементів професійних компетентностей та практичних навичок по збереженню здоров'я та життя людини в сучасних умовах проживання; захисту від небезпек техногенного, антропогенного, природного походження та створення комфортних умов для життєдіяльності людини.

Завдання навчальної дисципліни:

1. проведення аналізу та оцінки небезпечних ситуацій;
2. самостійне прийняття рішень щодо використання засобів захисту від небезпек у разі виникнення екстремальних ситуацій;
3. використання нормативно-правової бази для захисту людини і навколишнього середовища;
4. використання у своїй майбутній практичній діяльності правових, технічних,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

природоохоронних, профілактичних та освітньо-виховних заходів, спрямованих на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасних умовах;

5. знання правових та організаційних аспектів охорони праці медичних працівників;
6. формування поваги до життя та гідності здорової і хворої людини, інтереси яких завжди повинні оцінюватися вище від інтересів науки або суспільства;
7. формування вміння ідентифікувати та аналізувати конфліктні ситуації, що виникають на стику медицини, біології, філософії та юриспруденції, та визначати конкретні шляхи їхнього розв'язання;
8. формування основ вміння користуватися новими етичними принципами, для запобігання глобальної екологічної кризи, за суттю ноосферної кризи, яка може прийняти катастрофічний і необоротний характер.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- Основні принципи безпеки при забезпеченні життєдіяльності людини;
- Взаємозв'язки між станом здоров'я та впливом шкідливих і небезпечних чинників;
- Вимоги законодавчих і нормативних актів про безпеку життєдіяльності, охорону праці медичних працівників.
- Вимоги до забезпечення охорони праці медичного персоналу в сучасних умовах
- Основи безпеки держави;

Вміти:

- Визначати основні принципи безпечної життєдіяльності людини. Передбачати наслідки порушень валеологічних основ формування здорового способу життя та їх вплив на безпеку життєдіяльності людини.
- Робити висновки про наявність шкідливих факторів впливу на медичних працівників під час виконання ним професійних обов'язків.
- Передбачати негативні наслідки впливу небезпечних факторів на організм людини.
- Використовувати фахову нормативну лексику;
- Застосовувати моральні, етичні та фахові норми в професійній життєдіяльності;
- Демонструвати володіння принципами медичної деонтології;

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Практичні заняття:

- словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації);
- практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять, підготовка доповідей;

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.

Предмет „Безпека життєдіяльності“. Основні завдання предмета. Аксиома про потенційну небезпеку. Класифікація небезпек.

Концепція ризику. Керування ризиком. Принципи визначення припустимого рівня негативних факторів стосовно здоров'я людини.

Принципи і методи забезпечення безпеки життєдіяльності людини.

Основи керування безпекою життєдіяльності. Системний аналіз безпеки життєдіяльності.

Правове забезпечення безпеки життєдіяльності людини.

Тема 2. Людина в системі „людина – зовнішнє середовище.“

Людина, як біоенергетична система. Єдність біологічних систем організму людини. Фактори, що забезпечують здоров'я людини.

Функціональні системи організму людини в забезпеченні його безпеки життєдіяльності. Захисні функції організму людини.

Роль рецепторів і аналізаторів організму людини в оцінці факторів системи „людина – середовище існування“. Закон Вебера-Фехнера.

Психологічні фактори, що визначають особисту безпеку людини. Психофізіологічний стан організму. Залежність стану організму від зовнішніх подразників. Раціональні режими праці і відпочинку.

Тема 3. Значення зовнішнього середовища в системі „людина – зовнішнє середовище“

Зовнішнє середовище і середовище життєдіяльності людини. Класифікація і характеристики середовища життєдіяльності людини.

Класифікація і характеристика негативних факторів зовнішнього середовища людини. Фізичні негативні фактори. Негативні фактори енергетичного походження. Хімічні негативні фактори. Біологічні антропогенні негативні фактори. Психофізичні негативні фактори. Соціальні небезпеки. Методи і засоби захисту людини.

Особливості стану екологічної безпеки України. Комплексна оцінка ризику впливу антропогенних чинників на безпеку та здоров'я людини.

Тема 4. Забезпечення безпеки життєдіяльності людини.

Здоров'я людини як медико - біологічна та соціальна категорія. Духовний, психічний, фізичний, соціальний аспекти здоров'я людини.

Здоров'я і патологія. Валеологія та санологія, визначення, сутність і предмет їх вивчення. Показники індивідуального здоров'я людини. Фактори, що забезпечують стабільність здоров'я. Фактори ризику та групи ризику.

Поняття про спосіб життя, його особливості у сучасних умовах. Оздоровчі традиційні і нетрадиційні системи, методи оздоровлення. Способи загартування організму.

Механізм шкідливого впливу на організм людини алкоголю, тютюнопаління і наркотиків. Загроза особистій та суспільній життєдіяльності при їх вживанні. Методи боротьби із шкідливими звичками.

Тема 5. Безпека харчування як складова безпечної життєдіяльності людини.

Вплив харчування на життєдіяльність людини. Вимоги до якості і безпеки харчових продуктів. Харчові добавки як можливі забруднювачі.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Наслідки забруднення харчових продуктів пестицидами. Стимулятори росту та інші хімічні речовини, що застосовуються в сільському господарстві. Генетично модифіковані продукти та їх небезпека для здоров'я людини.

Радіонукліди у харчових продуктах. Харчування в умовах радіаційного забруднення.

Токсичні речовини у продуктах харчування: допустимі фонові залишки, максимально допустимий рівень залишків у харчових продуктах. Методика зменшення кількості речовин-забруднювачів у харчових продуктах.

Тема 6. *Організаційні питання охорони праці медичних працівників.*

Законодавча та нормативна база України про охорону праці. Основні законодавчі акти про охорону праці. Основні положення Закону України „Про охорону праці“. Нормативні акти про охорону праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві. Органи державного управління охороною праці, їх компетенція і повноваження. Служба охорони праці системи Міністерства охорони здоров'я України. Служба охорони праці підприємства.

Навчання з питань охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці. Стажування (дублювання) та допуск працівників до роботи.

Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Органи державного нагляду за охороною праці їх основні повноваження і права. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.

Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Тема 7. *Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків лікаря.*

Перелік професійних шкідливостей при виконанні функціональних обов'язків лікаря. Правила виробничої санітарії, протиепідемічного режиму та особистої гігієни працівників дезінфекційних установ і підрозділів.

Техніка безпеки персоналу кабінетів і відділень променевої діагностики і терапії. Особливості впливу сучасних лазерних апаратів.

Правила техніки безпеки у відділеннях гіпербаричної оксигенації, клініко-діагностичних лабораторіях, фізіотерапевтичних відділеннях, при роботі із стерилізаційними установками.

Особливості захисту від впливу професійних шкідливостей у роботі персоналу медичних спеціальностей. Охорона праці. Гігієнічні правила.

Тема 8. *Небезпечні інфекційні захворювання у практиці медичного працівника.*

Поняття про небезпечні інфекційні захворювання. ВІЛ та СНІД у практиці лікаря. Можливі шляхи потрапляння біологічного матеріалу від ВІЛ-інфікованого в організм медичного працівника. Поняття про „виробничу аварію“ та екстрене звернення до Центру СНІДу/Інституту інфекційних захворювань. Антиретровірусна 28-денна програма.

Вірусний гепатит і можливість потрапляння його збудників у організм лікаря. Профілактика інфікування вірусами гепатиту та імунопрофілактика при контакті із біологічними матеріалами хворого на гепатит. Програма розвитку донорства крові та її компонентів.

Туберкульоз та його розповсюдженість в Україні та світі. Потенційна професійна небезпека лікаря-фтизіатра та вжиття профілактичних заходів. Національна програма боротьби із захворюваністю на туберкульоз.

Перелік рекомендованої літератури:

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Основна:

1. «Безпека життєдіяльності, основи охорони праці.», Київ, ВСВ «Медицина», 2018, за загальною редакцією члена-кореспондента НАМН України, професора О. П. Яворовського;
2. Біобезпека, практичний poradnik, за редакцією академіка НАМН України, професора В.М. Запорожана, д. мед. н., професора М.І. Бадюка, Одеса, ОНМедУ – 2018.

Додаткова:

1. Дуднікова І.І. БЖД Навчальний посібник – К., 2003.
2. Охорона праці та БЖД населення у НС. За редакцією І.В. Кочіна – К., Здоров'я, 2005,
3. Яремко З.М. БЖД. Навчальний посібник, Київ: Центр навчальної літератури, 2005,
4. Закон України „Про охорону праці“ від 14.10.92. із змінами від 21.11.02 в редакції від 16.10.2020
5. Закон України „Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення“ № 4004-ХІІ від 24.02.94 в редакції від 14.01.2021
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. В редакції від 31.12.2020.
7. БЖД Навчальний посібник за редакцією Є.П. Желібо – Київ «Каравела» Львів: «Новий світ – 2000», 2001.
8. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник \ За редакцією Я.І. Бедрій, видавництво «Магнолія», 2006.
9. Атаманчук П.С. Мендерецький Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навч. посібник. Кам'янець-Подільський. «Думка», 2010.
10. Джигирей В.С. Житецький В.Ц. БЖД – Львів: Афіша 2001.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи здобувачів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструє практичні навички, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє мислення.
Добре «4»	Здобувач вищої освіти добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє мислення.
Задовільно «3»	Здобувач вищої освіти недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач вищої освіти не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійне опанування матеріалу декількох лекцій; підготовка до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.